

пониманию потребностей местного населения и стимулировать молодых специалистов оставаться работать в этих районах. Казахстану следует рассмотреть возможность разработки таких программ на базе медицинских вузов. Внедрение этих рекомендаций позволит улучшить кадровое обеспечение сельского здравоохранения в Казахстане, повысить мотивацию медицинских работников и обеспечить более высокий уровень медицинских услуг для сельского населения. Комплексный подход, адаптированный к местным условиям, будет способствовать устойчивому развитию системы здравоохранения в сельских районах Казахстана.

Список литературы

1. Smith J. (2020). Rural Health Workforce in the 21st Century. *Journal of Rural Health*, 36(2), 157-169.
2. Brown L. & Green R. (2019). Addressing the Rural Health Care Crisis. *Health Policy Journal*, 45(3), 224-235.
3. Доклад Министра здравоохранения РК А. Гиният на заседании итоговой коллегии Министерства здравоохранения Республики Казахстан <https://www.gov.kz/memleket/entities/dsm/press/article/details/111125?lang=ru>
4. Итоговая коллегия: результаты работы за 2022 год и задачи на предстоящий период/<https://primeminister.kz/ru/news/reviews/itogovaya-kollegiya-rezultaty-raboty-za-2022-god-i-zadachi-na-predstoyashchiy-period-oboznachili-v-minzdrave-1003858>
3. Ахмедов Р. Минздрав рассказал о главных задачах Нацпроекта «Модернизация сельского здравоохранения»// <https://bizmedia.kz/2024-02-27-minzdrav-rasskazal-o-glavnyh-zadachah-naczproekta-modernizacziya-selskogo/>
4. Иванова А.А., Завалева Е.В., Шувалов С.С., Андрузская А.Г. Кадровый ресурс в системе здравоохранения. Медицинские технологии. Оценка и выбор. 2023;(2):59-66. <https://doi.org/10.17116/medtech20234502159>
5. Сычев Е.В., Есауленко И.Э., Петрова Т.Н., Петров И.С. Особенности кадровой политики сельского здравоохранения и пути повышения ее эффективности// Наука молодых – Eruditio Juvenium. 2023. №4. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/osobennosti-kadrovoy-politiki-selskogo-zdravoohraneniya-i-puti-povysheniya-ee-effektivnosti> (дата обращения: 02.06.2024).
6. NRHCA - National Rural Health and Care Alliance // <https://www.nhsconfed.org/what-we-do/national-rural-health-and-care-alliance>
7. NHSC - National Health Service Corps <https://nhsc.hrsa.gov/>
8. Rural and Northern Immigration Pilot (RNIP) // <https://www.canada.ca/en/immigration-refugees-citizenship/services/immigrate-canada/rural-northern-immigration-pilot.html>
9. Royal Flying Doctor Service (RFDS) // <https://www.flyingdoctor.org.au/>

ҒТАХА 06.52.35

¹Туеубаева Б.А., ¹Жәрденбек Ж., ²Болатбекова Д.

¹Е. А. Бөкетов атындағы Қарағанды зерттеу университеті,

Әбілқас Сагинов атындағы Қарағанды техникалық университеті

Қазақстан Республикасы, Қарағанды қ.

zhardenbekzhanerke@gmail.com

ҚОҒАМДЫҚ ИНКЛЮЗИЯНЫ БАСҚАРУ: ӘЛЕУМЕТТІК ЖӘНЕ ЭКОНОМИКАЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІ.

Қазіргі қоғам мен экономикадағы инклюзия тақырыбының маңызы зор. Инклюзия – әр адамның жеке ерекшеліктеріне қарамастан, қоғамның толыққанды мүшесі ретінде қабылдануын, тең құқықтар мен мүмкіндіктерге қол жеткізуін қамтамасыз ететін процесс. Бұл ұғым барлық адамдардың, соның ішінде мүмкіндігі шектеулі және әлеуметтік жағынан қорғалмаған топтардың, қоғам мен экономиканың әр саласына толыққанды қатысуын көздейді. Инклюзияның негізгі мақсаты – жеке тұлғалардың әлеуетін ашу үшін кедергілерді жою және оларға өмірдің барлық саласында тең мүмкіндіктер беру.

Инклюзивті қоғам мен экономика әлеуметтік теңдік пен тұрақтылықты қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады. Бұл әсіресе, экономикалық өсім мен әлеуметтік даму арасында теңгерімді сақтауға көмектесетін фактор ретінде көрінеді. Инклюзия принциптері әртүрлі топтар арасындағы

теңдікке қол жеткізумен қатар, қоғамның креативтілігін арттырып, экономикалық әлеуетін толық пайдалануға мүмкіндік береді.

Инклюзия түсінігінің кеңеюі қазіргі әлемде тек әлеуметтік салада ғана емес, экономикалық дамуда да маңызды рөл атқарып отыр. Экономикалық инклюзия арқылы қоғамның барлық мүшелері экономикалық ресурстарға және қызметтерге қол жеткізуі мүмкін, бұл өз кезегінде жалпы ұлттық табыстың тең бөлінуін қамтамасыз етеді және кедейлікті азайтуға ықпал етеді.

Осылайша, инклюзия ұғымы қазіргі заманғы қоғамның ажырамас бөлігіне айналып, әлеуметтік және экономикалық әділеттіліктің негізі ретінде қарастырылады.

Инклюзияның тарихи-философиялық тамырлары және оның қоғамды дамытудағы рөлі

Инклюзия идеясының тарихи-философиялық тамырлары тереңге жайылған және ол ғасырлар бойы қоғам мен ойшылдардың талқысына түскен ұғым. Бұл ұғымды алғашқы болып көтергендер қатарында антика дәуірінің философтары Сократ, Платон және Аристотельді атауға болады. Олар адам құқығы, әділеттілік және теңдік ұғымдарын талқылай отырып, қоғамдағы барлық адамдардың өзара қарым-қатынасы мен бірлігін маңызды деп санаған. Аристотельдің “адам – саяси жануар” деген тұжырымы оның адамды әлеуметтік және саяси болмыс ретінде қарастырғанын көрсетеді. Бұл пайым бойынша, адам табиғатынан қоғамда өмір сүруге, өзара қатынастар мен бірлестіктер құруға бейімделген. Адамның қоғамдық құрылымдарда өзіндік рөлі мен міндеттері бар, және ол өз мақсатын басқа адамдармен бірлесіп жүзеге асыруы қажет. Аристотель адамды жеке дара емес, қоғам мүшесі ретінде бағалаған, өйткені адам тек қоғамда ғана толыққанды өмір сүре алады.

Орта ғасырларда гуманистік философияның ықпалы арқылы инклюзияның идеялары дамып, Жан-Жак Руссо, Иоганн Генрих Песталоцци сияқты ойшылдардың еңбектерінде кеңінен таралды. Мысалы, Руссоның “Табиғи құқықтар теориясында” барлық адамдардың тумасынан тең құқықтары бар екенін және олар қоғамда әділеттілік пен теңдікке қол жеткізуі керек екенін айтқан. Ал Песталоцци инклюзивті білім берудің бастауында тұрған тұлғалардың бірі ретінде әрбір адамның қоғам үшін құнды екенін атап көрсеткен.

XX ғасырда инклюзия идеялары жаңа деңгейге көтерілді. Инклюзия тек философиялық ұғым ғана емес, әлеуметтік тәжірибеге айналды. 1948 жылы қабылданған БҰҰ-ның Адам құқықтарының жалпыға бірдей декларациясы және 1959 жылы қабылданған Бала құқықтары туралы декларация инклюзияның жаһандық деңгейде қабылдануына ықпал етті. Бұл құжаттар барлық адамдардың, соның ішінде мүмкіндігі шектеулі жандардың да қоғамның толыққанды мүшесі болу құқығын қамтамасыз етуді міндеттеді.

Инклюзияның рөлі, әсіресе, білім беру мен әлеуметтік қатынастар саласында айқын көрінеді. Бұрын қоғамның кейбір топтары (мысалы, физикалық немесе психикалық мүмкіндіктері шектеулі адамдар) қоғамнан шеттетіліп келген болса, қазіргі уақытта инклюзия осы адамдарды білім беру, еңбек және басқа да салаларға белсенді түрде қосуға бағытталған саясатты қолдайды. Бұған мысал ретінде Л.С. Выготскийдің инклюзивті білім беру туралы еңбектерін келтіруге болады, онда ол мүмкіндігі шектеулі балалардың жалпы білім беру жүйесіне қосылуының маңыздылығын атап өтеді.

Қазіргі кезде инклюзия тек әлеуметтік немесе мәдени процесс ретінде ғана емес, экономикалық даму құралы ретінде де қарастырылады. Инклюзия экономикалық және әлеуметтік әділеттілікті қамтамасыз ету арқылы қоғамның барлық мүшелеріне тең мүмкіндіктер бере отырып, тұрақты дамуға ықпал етеді. Инклюзия идеяларының даму тарихы оның қоғамның гуманизациясы мен демократияландырудың маңызды элементі екенін көрсетеді.

Осылайша, инклюзияның тарихи-философиялық негіздері оның адам құқықтары мен теңдік ұғымдарымен тығыз байланысты екенін дәлелдейді. Қазіргі уақытта инклюзия тек философиялық ұғым ретінде ғана емес, практикалық әлеуметтік саясаттың ажырамас бөлігіне айналып отыр, бұл қоғамның әртүрлі топтарының бірлігін нығайтуда маңызды рөл атқарады.

Экономикалық аспектісі: инклюзивті экономика креативтілікті дамытуға және әлеуметтік теңсіздікті азайтуға қалай ықпал етеді

Инклюзивті экономика – қоғамның барлық мүшелерін, соның ішінде әлеуметтік әлсіз және маргинал топтарды да, экономикалық өмірге толыққанды қатыстыруды көздейтін жүйе. Бұл модель адамдар арасындағы теңсіздікті азайту, оларды бірдей экономикалық мүмкіндіктермен қамтамасыз ету және әрбір адамның әлеуетін ашу үшін қажет жағдайлар жасауды мақсат етеді. Осы тұрғыдан, инклюзивті экономика әлеуметтік және экономикалық даму үшін маңызды құралға айналады.

Инклюзивті экономика креативтілікті дамытуға ерекше ықпал етеді. Окта Мамедовтың зерттеулерінде инклюзивтілік экономикада әрбір адамның ерекше қабілеттері мен әлеуетін ескере

отырып, оны дамытуға бағытталған жүйе ретінде сипатталады. Әр жұмысшының жеке қасиеттерін, мықты және әлсіз жақтарын ескеру, оларға теңдей қолдау көрсету арқылы ұйымдар әрбір адамның шығармашылық қабілетін тиімді пайдалана алады. Бұл, өз кезегінде, креативтілік деңгейін арттырып, инновацияларды қолдауға септігін тигізеді.

Мысалы, инклюзивті экономиканың өндіріс саласындағы қолданылуы әрбір жұмысшының жеке мүмкіндіктеріне бейімделген жұмыс орындарын құруды көздейді. Инклюзивті ортада қызметкерлер тек стандартты еңбек талаптарына ғана сай келмейді, сонымен қатар олардың шығармашылық, инновациялық шешімдер қабылдау қабілеттері де жоғары бағаланады. Осылайша, инклюзивтілік жаңа идеялар мен инновациялардың дамуына ықпал етеді және өнімділікті арттырады.

Инклюзивті экономика әлеуметтік теңсіздікті азайтуға да белсенді түрде ықпал етеді. Әлеуметтік-экономикалық тұрғыдан аз қамтылған немесе қоғамнан шеттетілген топтарды (мысалы, мүмкіндігі шектеулі адамдарды, этникалық азшылықтарды және кедейлік жағдайындағы адамдарды) экономикалық қызметке тарту арқылы инклюзивті экономика олардың әлеуметтік мәртебесін көтеруге көмектеседі. Бұл теңсіздікті азайтып, кедейлік деңгейін төмендетуге әкеледі.

Экономикалық инклюзия қоғамдағы әл-ауқат деңгейін жақсарту және әлеуметтік топтар арасындағы теңдікті қамтамасыз ету үшін маңызды. Мысалы, қаржылық инклюзия адамдарға қолжетімді банктік және қаржылық қызметтерді ұсына отырып, экономикалық дамуға үлес қосады. Бұл адамдарға өз бизнесін бастауға, білім алуға немесе денсаулық сақтау саласында қызметтер алуға мүмкіндік береді, осылайша олар қоғамның толыққанды мүшесі ретінде экономикалық процестерге қатыса алады.

Инклюзивті экономиканың артықшылықтары:

Жұмыс орындарын құру және әлеуметтік қорғау: Инклюзивті экономика әртүрлі әлеуметтік топтарға жұмыс орындарын ұсынып, оларды әлеуметтік қорғау шараларымен қамтамасыз етеді. Бұл тек әлеуметтік әділеттілікке ғана емес, сонымен қатар жалпы экономиканың тұрақтылығына ықпал етеді.

Экономикалық өсімді ынталандыру: Инклюзивті экономика халықтың барлық топтарының экономикалық белсенділігіне жол ашады. Бұл жаңа бизнес бастамалар мен кәсіпкерлік белсенділікті арттыруға көмектеседі, нәтижесінде экономикалық өсім қамтамасыз етіледі.

Тұрақты даму: Әлеуметтік теңдікті қамтамасыз ету тұрақты экономикалық дамуға әкеледі. Қоғамның барлық мүшелері экономикалық ресурстар мен мүмкіндіктерге қол жеткізсе, жалпы әл-ауқат артады және ұзақ мерзімді тұрақты даму мүмкін болады.

Осылайша, инклюзивті экономика қоғамның әрбір мүшесінің әлеуетін ашуға, креативтілікті дамытуға және әлеуметтік теңсіздікті азайтуға мүмкіндік беретін маңызды экономикалық модель болып табылады. Бұл модель экономикалық тиімділік пен әлеуметтік әділеттілікті үйлестіре отырып, қоғамның барлық мүшелері үшін тұрақты және теңгерімді даму жағдайларын жасайды.

Әртүрлі салаларда инклюзияны сәтті жүзеге асыру мысалдары

1. Білім беру саласындағы инклюзия

Инклюзивті білім беру жүйесі барлық оқушыларға, соның ішінде ерекше қажеттіліктері бар балаларға тең білім алу мүмкіндігін қамтамасыз етеді. Бұл білім беру жүйесі оқушылардың физикалық немесе интеллектуалдық ерекшеліктеріне қарамастан, олардың оқу процесіне белсенді қатысуына жағдай жасайды.

Мысал:

Дания инклюзивті білім беруді табысты түрде жүзеге асыратын елдердің бірі. Елде инклюзивті мектептерде ерекше қажеттіліктері бар балаларды ортақ сыныптарға қосып оқыту кеңінен қолданылады. Бұл балаларға қатарластарымен қарым-қатынас орнатып, әлеуметтік дағдыларын дамытуға мүмкіндік береді. Сонымен қатар, мұғалімдерге инклюзивті әдістемелерді қолдануға үйрететін арнайы дайындық курстары жүргізіледі.

2. Еңбек саласындағы инклюзия

Еңбек нарығындағы инклюзивтілік жұмыс орнындағы әртүрлілікті қолдап, әрбір қызметкерге тең мүмкіндіктер беруді көздейді. Бұл қызметкерлердің ерекшеліктері мен қажеттіліктерін ескере отырып, олардың әлеуетін толық пайдалануға мүмкіндік береді.

Мысал:

Microsoft компаниясы ерекше қажеттіліктері бар адамдарға жұмысқа орналасуға қолдау көрсету мақсатында арнайы бағдарлама жасаған. Мысалы, компания автизм спектріндегі адамдарды жалдау бағдарламасын іске қосқан. Бұл бағдарламада аталған топқа жататын адамдардың ерекше дағдылары

мен қабілеттерін тиімді пайдалану арқылы креативтілікті арттыру мақсат етілген. Бұл бағдарламаның нәтижесінде Microsoft жаңа қызметкерлердің ерекше қабілеттерін пайдалана отырып, өз жұмыс процесін оңтайландырды.

3. Қаржы саласындағы инклюзия

Қаржылық инклюзия халықтың барлық топтарына қаржылық қызметтерге қол жеткізу мүмкіндігін беруге бағытталған. Бұл әсіресе кедейлік деңгейі жоғары немесе банктік инфрақұрылымы жеткіліксіз аймақтарда тұратын адамдар үшін өте маңызды.

Мысал:

M-Pesa — Кениядағы мобильді қаржылық қызметтерді ұсынатын жүйе, ол банктік шоты жоқ адамдарға мобильді телефон арқылы қаржылық операцияларды жүргізуге мүмкіндік береді. M-Pesa арқылы кениялықтар ақша аударымдарын жасай алады, төлемдер жүргізеді және микрокредиттер алады. Бұл қызмет әсіресе ауылдық жерлерде тұратын адамдарға пайдалы болды, өйткені олар бұрын қаржылық қызметтерге қол жеткізе алмаған еді. M-Pesa қаржылық инклюзияның арқасында экономикалық белсенділікті арттыруға ықпал етті.

4. Әлеуметтік инклюзия

Инклюзия тек экономикалық және білім беру салаларымен шектелмейді, ол сонымен қатар қоғамның әлеуметтік интеграциясын қамтамасыз етуде де маңызды рөл атқарады. Әлеуметтік инклюзия әртүрлі топтарды қоғамның толыққанды мүшелері ретінде қабылдап, олардың құқықтары мен мүмкіндіктерін қорғауды мақсат етеді.

Мысал:

Испанияда La Caixa қоры мүмкіндігі шектеулі адамдарға қолдау көрсету және оларды жұмысқа орналастыру бағдарламаларын сәтті жүзеге асыруда. Қордың әлеуметтік бастамалары мүмкіндігі шектеулі адамдардың әлеуметтік интеграциясын қамтамасыз етуге және олардың қоғамның белсенді мүшелеріне айналуына жағдай жасайды.

Қорытынды: Инклюзия қазіргі қоғамның әлеуметтік және экономикалық тұрақтылығын қамтамасыз етудің негізгі факторына айналып отыр. Оның негізінде әрбір адамның жеке ерекшеліктеріне қарамастан, қоғамның тең құқықты мүшесі ретінде толыққанды өмір сүруіне мүмкіндік беру жатыр. Инклюзивті қоғам әртүрлі топтарды біріктіру арқылы әлеуметтік және экономикалық теңдікті орнатады, бұл қоғамның барлық мүшелеріне өз әлеуетін жүзеге асыруға жол ашады.

Экономикалық тұрғыдан инклюзивтілік креативтілікті дамытуға және экономикалық өсімді қамтамасыз етуге ықпал етеді. Әр адамға өзіне тән қабілеттері мен ерекшеліктерін пайдалана отырып, жұмыс істеуге мүмкіндік беру арқылы инновациялар пайда болады, бұл өндіріс пен қызмет көрсету салаларының тиімділігін арттырады. Сонымен қатар, инклюзивті экономика әлеуметтік теңсіздікті азайтуға, кедейлікті төмендетуге және халықтың әл-ауқатын арттыруға ықпал етеді.

Білім беру, еңбек және қаржы сияқты негізгі салаларда инклюзияның сәтті жүзеге асырылған мысалдары көрсеткендей, бұл модель қоғамның барлық мүшелері үшін тең мүмкіндіктерді қамтамасыз етуге қабілетті. Инклюзияның арқасында қоғамның маргиналды топтары экономикалық және әлеуметтік өмірге белсене қатыса алады, бұл тұрақты және әділетті дамуды қамтамасыз етеді.

Осылайша, инклюзияны басқару бойынша қарастырылған негізгі тақырыптар әлеуметтік және экономикалық аспектілерден туындайтын мәселелерді қамтиды. Басқару шешімдеріне жету үшін инклюзияның креативтілікті арттыру, теңдікке қол жеткізу, сондай-ақ әлеуметтік теңсіздікті азайту сияқты маңыздылығы анықталған. Осы шешімдерді қабылдау процесін кеңірек түсіндіру үшін басқару әрекеттерін әрбір қадам бойынша сипаттау керек.

1. Мәселені анықтау және талдау

Инклюзияны басқару бойынша бірінші қадам – қоғамдағы әрбір топтың экономикалық және әлеуметтік тең құқықтары мен мүмкіндіктерін қамтамасыз етуге бағытталған мәселелерді анықтау. Атап өтілгендей, инклюзивті экономика қоғамның барлық мүшелерін экономикалық өмірге тартуға бағытталған. Мәселені анықтау барысында басқарушылар инклюзияның әлеуметтік және экономикалық артықшылықтарын терең зерттеп, қандай аспектілер кедергілер туғызатынын және қандай қадамдар қоғамның толыққанды мүшелері ретінде әрбір адамның әлеуетін ашуға мүмкіндік беретінін қарастыруы қажет.

2. Инклюзияны қамтамасыз етудің негізгі факторларын белгілеу

Әлеуметтік және экономикалық инклюзияның тиімділігін арттыру мақсатында басқарушылар төмендегі факторларға назар аударады:

Әлеуметтік теңдік: Барлық топтар арасында тең мүмкіндік пен құқық беру, бұл оларға экономикалық және әлеуметтік өмірге белсенді қатысуға мүмкіндік береді.

Экономикалық мүмкіндіктер: Инклюзивті экономика құру үшін адамдардың экономикалық ресурстар мен қызметтерге қол жеткізуін қамтамасыз ету маңызды. Қаржылық инклюзия арқылы кедейлікті төмендету және әлеуметтік теңсіздікті азайту басымдыққа айналады.

3. Шешімдерді жоспарлау және стратегиялар әзірлеу

Инклюзияны басқару стратегияларын дайындау кезеңінде қоғамның әртүрлі топтарын қолдау мақсатында нақты шаралар белгіленеді:

Жұмыс орындарын құру: Әртүрлі әлеуметтік топтарға арналған жұмыс орындарын құру арқылы әлеуметтік және экономикалық тұрақтылық қамтамасыз етіледі.

Білім беру саласындағы инклюзия: Инклюзивті білім беру арқылы барлық балаларға, соның ішінде ерекше қажеттіліктері бар балаларға тең білім беру мүмкіндігі беріледі.

Еңбек нарығындағы инклюзивтілік: Инклюзивті еңбек нарығы әрбір қызметкердің жеке ерекшеліктерін ескере отырып, оларды еңбекке толыққанды қосуға жағдай жасайды.

4. Инклюзияның экономикалық әсерін бағалау

Инклюзияны басқару шешімдерін қабылдаудың тағы бір маңызды бөлігі – олардың экономикалық әсерін бағалау. Инклюзия шаралары қоғамның экономикалық өсіміне және әлеуметтік тұрақтылығына оң әсер етуі тиіс. Құжатта көрсетілгендей, инклюзия креативтілікті дамытуға және экономикалық өсімге септігін тигізеді, бұл әсіресе экономикалық әлсіз топтар үшін пайдалы.

5. Шешімдердің орындалуын бақылау және бағалау

Қабылданған шешімдердің іске асырылу тиімділігін бағалау үшін басқарушылар тұрақты түрде мониторинг жүргізіп, қажетті түзетулер енгізеді. Бақылау процесі инклюзия шараларының қаншалықты тиімді жүзеге асырылып жатқанын, қандай кедергілер бар екенін анықтауға мүмкіндік береді.

Инклюзияны басқару бойынша қабылданған шешімдер инклюзивті қоғам құру жолында маңызды қадам болып табылады. Сипатталған шешімдер мен шаралар қоғамның экономикалық және әлеуметтік әлеуетін арттыруға, сондай-ақ теңсіздікті азайтуға бағытталған.

Әдебиеттер тізімі:

- 1.Афонкина, Ю. А. (2015). Социальная инклюзия лиц с инвалидностью и проблема человеческого. *Современные исследования социальных проблем*, №11, 149-162. DOI: 10.12731/2218-7405-2015-11-13.
- 2.Волков, Н. А. (2015). Человек и его права в концепциях античных представителей философской и правовой мысли. *Историческая и социально-образовательная мысль*, 7(6, ч. 2), 167-172.
- 3.Малофеев, Н. Н. (2018). От равных прав к равным возможностям, от специальной школы к инклюзии. *Известия РГПУ им. А.И. Герцена*, №190, 8-15.
- 4.Нирье, Б. (ред.). (2003). *Нормализация жизни в закрытых учреждениях для людей с интеллектуальными и функциональными нарушениями: Теоретические основы и практический опыт*. Санкт-Петербург: Санкт-Петербургский Институт раннего вмешательства.
- 5.Усалко, О. В. (2018). Понимание пробуждения и гендерное равенство в буддизме. *Вестник Калмыцкого университета*, №40(4), 163-168.
- 6.Ainscow, M. (2020). Promoting inclusion and equity in education: Lessons from international experiences. *Nordic Journal of Studies in Educational Policy*, 6(1), 7-16.
- 7.Mayer, W. E., & Anderson, L. S. (2014). Perception of people with disabilities and their families about segregated and inclusive recreation involvement. *Therapeutic Recreation Journal*, 48(2), 150-168.
- 8.McMaster, Ch. (2014). Elements of inclusion: Findings from the field. *Kairaranga*, 15(1), 42-49.
- 9.Mitchell, D. (2015). Inclusive education is a multi-faceted concept. *CEPS Journal*, 5(1), 9-30.
- 10.Pless, N. M., & Maak, T. (2004). Building an inclusive diversity culture: Principles, processes and practice. *Journal of Business Ethics*, 54(2), 129-147.